

«Сейфуллин оқулары – 16: Жаңа формациядағы жастар ғылыми – Қазақстанның болашағы» атты халықаралық ғылыми-теориялық конференциясының материалдары = Материалы Международной научно-теоретической конференции «Сейфуллинские чтения – 16: Молодежная наука новой формации – будущее Казахстана». - 2020. - Т.1, Ч.2 - С.88-90

«AGROMASTER» КОМПАНИЯСЫНЫҢ AGRATOR-9800 СЕПКІШІНІҢ СЫНАУ ӘДІСІ

Шагиров Б.

Тұқым сепкіш-культиваторлардың негізгі ерекшелік ерекшеліктері мыналар болып табылады: тракторлар сыныптары бойынша мамандандыру; бір механизатормен көлік жағдайына ауыстыруды қамтамасыз ететін тораптар мен құрылғыларды қолдану; жұмыс органдары мен механизмдерінің сенімділігін арттыру; жөндеуге жарамдылықты және технологиялық процесті, себу сапасын азайту.

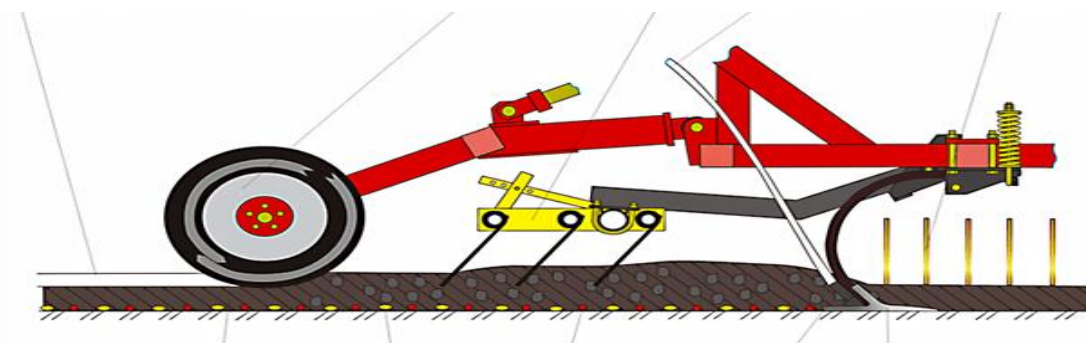
Зерттеу мақсаты – "Agrator" егіс кешендерін әзірлеу кезінде келесі мақсат қойылды: ең заманауи шетелдік машиналарды зерттей отырып, жақсы, ыңғайлы, берік, жеңіл және арзан кешен жасау.

Материал және зерттеу әдістері. Зерттеу үшін «Agromaster» компаниясы жасап шығарған, культиваторлық үлгідегі "Agrator" пневматикалық егіс кешендері дәнді дақылдарды өсірудің ресурс үнемдейтін технологиясына арналған. "Agrator" егіс кешендерін қолдану астық өндірісінің өзіндік құнын төмендетуге мүмкіндік береді. (1-сур.)

Сурет-1. AGRATOR-9800 сепкіші

Бір өту жолы ішінде егіс кешендері топырақты толық бөліп немесе орылған егістікті, негізгі және себу алдындағы өңдеуді орындайды, мінсіз тұқымдық қалдықты дайындайды, 12-15 см жолақпен себу жүргізеді, мульчирленген қабатпен себу жолағын бітейді, егістерді тырмалайды, арамшөптерді тарылтады және себу жолағын домалатады.[1]

Сурет-2. Топырақты ең аз өңдеу технологиясы

"Agrator" егіс кешендері культиваторлық типтегі құрамдастырылған агрегаттарға жатады және тікелей себуге және өсірудің ең аз технологиясына арналған. Бұл ресурс үнемдеу технологиясы бойынша жұмыс істеуге арналған нағыз агрегаттар. Олар дәнді дақылдарды өсіру жөніндегі жұмыстардың барлық кешенін үнемді шешуге мүмкіндік береді. Бір өту жолы ішінде алғашқы және себу алдындағы өңдеу орындалады, арамшөптер жойылады, мінсіз тұқымдық шөптер дайындалады, 12-15 см жолақпен тұқымдар мен тыңайтқыштарды себу жүргізіледі, егіс материалы мульчо й бітеледі, тырмалау және себу жолағын домалату жүргізіледі. (сурет-2) .[2]

Зерттеу нәтижелері. "Agrator" егіс кешендері себу кезінде өсімдік қалдықтарының кез келген мөлшерін ойдағыдай орындау үшін арнайы әзірленген. Олар стерни алдын ала өңдеусіз тікелей себілген кезде де жақсы жұмыс істейді. Серіппелі тіреулердегі культиваторлық типтегі қуатты табандар топырақ пен стернидің толық механикалық өңдеуін өте жақсы орындайды. Тұқымдар мен тыңайтқыштар ауаның күшті ағынының астында бөлінген топырақ қабатына үрленеді және тұқым қабатының таяқшалары дайындаған тұқым қабатына кең жолақпен салынады. Бірегей күшейтілген домалату құрылғысы егістіктегі өсімдік қалдықтарының кез келген мөлшері кезінде себу жолағының қарқынды домалауын қамтамасыз етеді. .[3]

Техникалық жүйенің анықтаушы көрсеткіштері қолданылатын тұқым себу технологиялары, минералдық және оларды өткізуге арналған техникалық құралдар құрайтын осы ауыл шаруашылығы дақылдарын өсірудің әртүрлі технологияларына арналған жүйелер түрлі техникалық құралдарды қамтуы мүмкін. .[4]

Сепкіштің негізгі технологиялық процесті орындауы үшін 5 немесе 8 классты тракторлармен агрегаттайды. Жұмыс жылдамдығы 10 км/сағ-тан аспауы керек. Трактор қозғалысын бастамас бұрын тұқымның себу тереңдігі орнатылып алынады. Содан кейін трактор қозғалысын бірқалыпты бастаған кезде, сепкіш өз салмағының арқасында баяу топыраққа ене бастайды. Кейін тұқым себу процесі бірқалыпты орындала береді. Сепкіштің тұқым қорабында себілетін астық тұқымы аяқтала бастағанда желдеткіш турбина іске қосылады. Ол сепкіш аппарат арқылы бункерден түскен тұқымды резиналық тұқым өткізгіштер арқылы бункерді толтыруға ауа ағының жібереді. Тұқым ауа ағынымен тұқым жәшігінің арнайы екі тесігінен түсіп толтырылады. Тұқым жәшіктері толып болған соң трактор операторы сепкіш аппаратты содан соң желдеткіш турбинаны

өшіреді. Айта кетерлік жайт, осы операция орындалу барысында сепкіш кешен өз жұмысын тоқтатпай орындай береді.[5]

Әдебиеттер тізімі

1. Пневматические посевные комплексы "Agrator"
<http://www.old.pk-agromaster.ru/8500/>.
2. Structural Analysis of Seeding Process and Mineral Fertilizers Introduction in the Soil, Biomedical & Pharmacology Journal, Vol. 8(2), 675-682 (2015). DOI: <http://dx.doi.org/10.13005/bpj/812> (Received: November 12, 2015; accepted: December 02, 2015)BBRA-OSPC - Biosciences, Biotechnology Research Asia (ISSN09731245-India-Scopus), 00, 500573
3. Адуов М.А. Научно технологические основы создания технических средств высева семян зерновых культур и внесения минеральных удобрений (на примере северной зоны Казахстана) КазНИИМЭСХ Алматы, 2008. – 308с
4. Адуов М. «Механизация высева семян зерновых культур и внесения минеральных удобрений».-Астана, 2009.-с.210, илл.89.- С. 106-117.
5. Кленин Н.И., Сакун В.А. Сельскохозяйственные и мелиоративные машины. – Москва, 1980. – 671 с